

Čtení je nezbytným předpokladem abstraktního myšlení

Říká to známá spisovatelka Daniela Krolupperová, která má na svém kontě řadu velmi úspěšných knih pro děti. Její poslední knížka nese název *Jde sem lesem* a malé čtenáře nezavádí nikam jinam než do lesa.

Vaše poslední kniha se odehrává v lese. Proč?

Protože les je tajemné a tajuplné místo, kde se člověk může nadít úplně všeho. Může tam narazit na hejkala, zakopnout o pařez, zobat lesní jahody, hledat houby anebo sbírat odpadky po nehodných návštěvnících. Mám les ráda, protože poskytuje klid a odpočinek znavené mysli a dává prostor pro pohyb těla.

Čím je les pro vás? A co v něm nacházejí děti, když je tam tedy vezmeme?

Les je zřejmě původní prostředí, odkud člověk vyšel, když ještě chodil po čtyřech. Pořád je plný života. Moje dcery v lese dlouhá léta s radostí stavěly domečky pro skřítky. Občas to dotáhly až na skřítkčí střediskovou obec včetně sportoviště a nákupního centra. Doufám, že se tam skřítkům líbilo. V lese nám bylo vždycky dobře.

Knížka *Jde sem lesem*, stejně jako vaše předchozí tituly, které jste vydala v nakladatelství Portál, v sobě pojí příběh s poučením. Co vás vede k takovéto koncepci dětské knihy?

Mou první „přírodní poučnou“ knížkou byly *Zákeřné keře*. Vymyslela jsem ji v úleku nad zjištěním, kolik keřů běžně pěstovaných ve městech je jedovatých. Tis se nám košatil přímo u vchodových dveří. Postupně jsem všechny tři dcery musela bedlivě hlídat, aby jako malíčky v nestřeženém okamžiku nesezobly jednu z těch lákavě červených kuliček. Když jsem si potom v encyklopedii dohledala, že jedovaté jsou prakticky všechny další keře kolem nás, uvědomila jsem si, že tuhle informaci nejspíš postrádají i ostatní maminky. Takže jsem vymyslela příběh o zakleté víle. Nabídl jsem ho Portálu. Tam měli k textu jedinou připomínku – chtěli právě to poučení, abych připsala

za každou kapitolku kontrolní otázky. To pro mě byla těžká a únavná práce. Vzděláním jsem filolog a nerada se pletu do oborů, kterým nerozumím. Šlo mi jen o to, upozornit na nebezpečí, které dětem hrozilo, pokud by „ochutnávaly“ keře. Nicméně otázky jsem nakonec vymyslela. Díky Zákeřným keřům, přesněji úspěchu, který kniha měla, vznikla postupně celá série poučných knih. Ovšem zvědavé otázky na koncích kapitol jsou pro mne mor. Ke svému překvapení jsem však zjistila, že je čtenáři velice oceňují. Mám zpětnou vazbu nejen od rodičů, ale i od učitelů v mateřských ško-

Daniela Krolupperová

se narodila v roce 1969. Vystudovala nordistiku s finštinou na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Dále studovala na lidové vysoké škole v Norsku žurnalistiku a jazyky na univerzitách v Helsinkách a v Oslu. Nyní působí jako překladatelka a vydala řadu oceňovaných dětských knih.

lách, z družin, ze škol, ze zájmových kroužků. Na webu jsem zjistila, že se podle těchto mých knížek konají nejen jednodenní přírodovědné či výtvarné workshopy, ale dokonce i dětské tábory. A všichni, kdo program pro děti připravují, oceňují právě kontrolní otázky. Těší mě to. Ale vymýšlet otázky, to je pro mě ta vůbec nejtěžší práce na celé knize.

Máte na svém kontě řadu autorských počinů, jak knih, tak překladů. Čím je pro vás kniha?

Knihy je pokladnice plná příběhů. Lidé potřebují příběhy. Nicméně mám o knihu obavy. Konkurence elektronických médií je obrovská a děti jsou zaplavené nabídkou počítačových her. Než se namáhat se čtením, raději klikají na obrázky. Je to snazší a obvykle se u toho nemusí moc přemýšlet.

Co knížky a děti? Co jim kniha dává?

Dobře napsaný příběh s vhodnými obrázky umožňuje dětem poznávat svět i mateřský jazyk, rozvíjet tvořivost a abstraktní myšlení. Přináší modelové příběhy o životě, které děti učí, jak žít ve společnosti ostatních lidí, co je správné a co naopak správné není. Malým dětem přináší odpovědi ještě dříve, než stihnou položit otázky. Člověku se i v dospělosti občas stane, že si vzpomene na příběh a na to, jak hrdina řešil svůj problém, když se v životě ocitne v podobné situaci.

Občas se trápíme tím, že dětem se číst nechce, že jejich pozornost upoutají jiná média. Co s tím? Jak děti přivést ke knize?

Obávám se, že „občas“ je slabé slovo. Řadu let jezdím na besedy a usiluji o to, aby děti více četly. Ale stále častěji mívám pocit, že je to boj s větrnými mlýny. Hry na tabletech, počítačích či mobilech jsou samozřejmostí pro stále mladší děti, i předškoláci jsou v této činnosti zcela suverénní. Čtení

je námaha, práce, která vyžaduje úsilí. Na to, aby se čtení zautomatizovalo a přestalo dítě namáhat, je nutné číst, dlouho číst. Mám obavy, že velká řada dětí si čtení jednoduše neautomatizuje nikdy. Je to poměrně náročná duševní činnost, k mačkání tlačítek na displeji jsou zapotřebí jiné vlastnosti – pohotovost a rychlost. Jenomže čtení je nezbytným předpokladem abstraktního myšlení, které je základem pro tvůrčí činnost. Jinými slovy – kdo nečte, nejspíš nikdy nic nového nevymyslí. Kam ale dospěje společnost, ve které nebude většina lidí schopna myslet tvůrčím způsobem, to si ani netroufám odhadovat. Jak přivést děti ke knize? Jedině tak, že budeme trávit čas společně s dětmi a s knihou, číst si společně. Jenomže rodiče mají času málo a je možné, že ani společná četba dítě ke knize vždycky nepřivede.

Co ke knihám přivedlo vás?

Touha poznat svět, radost z příběhu, potřeba dobrodružství.

Vaši zatím poslední knihu, která vyšla v Portálu, ilustrovala Eva Chupíková. Co na její ilustrace a celé výtvarné provedení knihy říkáte?

Tady si dovoluji se pochlubit – Evu Chupíkovou jsem pro dětskou ilustraci objevila já. A to na internetu. Mám slabost pro ručně malované hedvábné šály. Eva Chupíková malovala na hedvábné nádherně, poeticky a jemně. Hned jsem si řekla, že přesně takhle by vypadaly víly z mých knih. Poprosila jsem ji, jestli by mi něco nenamalovala, a její kresby jsem ukázala v Portálu. A v Portálu měli úžasnou odvahu, že Evě Chupíkové nabídli možnost ilustrovat Zákeřné keře, přestože nemá formální výtvarné vzdělání (vystudovala klasickou filozofii) a do té doby nikdy nic neilustrovala. Zákeřné keře měly velký úspěch i jako výtvarný počín, což mě velmi těší. Eva Chupíková pak

začala ilustrovat nejen pro další autory, ale vytváří i úžasné autorské knížky, ze kterých mám velkou radost.

Pro všechny autory je důležité, jak jejich kniha vypadá. Kdyby vás výtvarné pojetí neuspokojovalo, co byste dělala? Hledala byste jiného nakladatele?

Vzhled knihy je vždycky důležitý, kniha by měla být uměleckým dílem po všech stránkách. Výtvarné pojetí je u dětské knihy zásadní. Ilustrace jsou součástí příběhu, přinášejí další informace, rozvíjejí vyprávěný příběh i fantazii čtenáře. Ilustrace je ale důležitá i při prodeji. Říká se, že obálka prodává. Doslechla jsem se dokonce, že nejhůře prodejné obálky jsou ty, které mají fialovou barvu. To je pozoruhodné. Jak bych se zachovala, kdyby mi nakladatel „přidělil“ ilustrátora, jehož práce by mi vyložené nesesedla, nevím. Možná bych hledala jiného nakladatele. Ale všechna tři nakladatelství, kde vydávám, mi v tomto směru vycházejí vstříc.

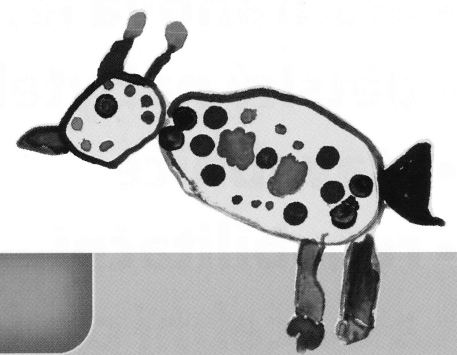
Prozradíte, co dalšího pro dětské čtenáře chystáte?

Těším se na podzimní První čtení, které vychází v Albatrosu. Jedná se o další příběh Bubáčka –

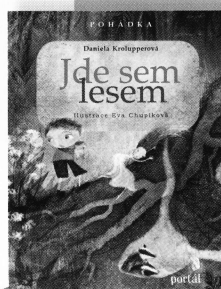

Jak Bubáček potkal Bubáka a o vyložené holčičí vyprávění Ztracená náušnička. Tam jsem se nenápadnou formou snažila sdělit, jak důležité jsou rodinné vazby, a že vztahy mezi lidmi musíme brát vážně. V lednu by se na pultech měl objevit mrazuvzdorný příběh pro nejmenší, který můžete číst až do $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$, s názvem Polární pohádka. Vychází v nakladatelství Portál. V příštím roce by mělo hmotnou podobu získat i pokračování Policejního křečka a veselý příběh psika jménem Hafka. ■

Mgr. Marie Těthalová
Foto Kateřina Kokešová

Knižní tip

Jde sem lesem

Cesta lesem se stala pro malého chlapce Toníka napínavým dobrodružstvím a přinesla mu také seznámení s některými léčivými rostlinami. Chlapec trávi prázdniny u babičky, a protože se nechoze příliš dobře, musí za trest nevědomky překročit bludný kořen a ztratit se v lese. Čtenář sleduje Toníkovo napínavé dobrodružství s panenkami z květin a skřítky, kteří se mu snaží pomoci najít cestu z tajemného hvozdu. Knihu napsala Daniela Krolupperová a ilustrovala ji Eva Chupíková, vydalo ji nakladatelství Portál a zakoupíte ji na obchod.portal.cz.